

Sygn. akt VIII Ns 84/23

POSTANOWIENIE

Dnia 27 czerwca 2023 roku

Sąd Rejonowy dla Łodzi-Widzewa w Łodzi VIII Wydział Cywilny

w składzie:

Przewodniczący: Sędzia Anna Bielecka-Gąszcz

po rozpoznaniu w dniu 27 czerwca 2023 roku w Łodzi

na posiedzeniu niejawnym

sprawy z wniosku T. B., M. B., J. B., J. K., D. J., S. J.

o zezwolenie na dokonanie czynności przekraczającej zakres zwykłego zarządu przedmiotem należącym do spadku, na podstawie art. 199 k.c. w zw. z art. 1035 k.c.

postanawia:

oddalić wniosek.

Sygn. akt VIII Ns 84/23

UZASADNIENIE

W dniu 10 lutego 2023 roku wnioskodawcy T. B., M. B., J. B., J. K., D. J. i S. J. złożyli wniosek o wyrażenie przez Sąd, na podstawie art. 199 k.c. w zw. z art. 1035 k.c., zgody na dokonanie czynności przekraczającej zakres zwykłego zarządu przedmiotem należącym do spadku, poprzez zezwolenie wnioskodawcom na zełomowanie i wyrejestrowanie samochodu marki S. (...) o nr rej. (...), rok produkcji 2002, który stanowił własność małżonków S. H. i A. H. i należy do spadku po tych osobach.

Wnioskodawcy wskazali, że są współwłaścicielami w/w pojazdu, a ich udział w przedmiocie należącym do spadku wynosi co najmniej 1/2 części, a najprawdopodobniej 3/4 części. Wnioskodawcy są spadkobiercami po A. H. (zm. 11 maja 2019 roku), zgodnie z postanowieniem Sądu Rejonowego dla Łodzi-Widzewa w Łodzi z dnia 12 kwietnia 2022 roku (I Ns 655/19), natomiast jak wynika z poczynionych przez nich ustaleń, postępowanie spadkowe po S. H. (zm. 12 stycznia 2018 roku) nie zostało przeprowadzone, wnioskodawcy nie znają też jego spadkobierców.

Wnioskodawcy chcą zełomować i wyrejestrować pojazd S. (...), gdyż uległ on częściowemu spaleni i nie nadaje się do użytku, co leży w interesie wszystkich współwłaścicieli, gdyż koszty jego utrzymania przewyższają jego wartość. Z uwagi na brak możliwości uzyskania zgody od wszystkich współwłaścicieli samochodu (z przyczyn obiektywnych) – w osobach nieznanach spadkobierców po S. H., wnioskodawcy postanowili wystąpić z niniejszym wnioskiem do Sądu.

Sąd Rejonowy zważył, co następuje:

Wniosek nie był zasadny i jako taki nie mógł zostać uwzględniony.

Zgodnie z przepisem art. 195 k.c., własność tej samej rzeczy może przysługiwać niepodzielnie kilku osobom (współwłasność). Współwłasność charakteryzuje się trzema podstawowymi cechami: jednością przedmiotu, wielością podmiotów oraz niepodzielnością wspólnego prawa. Żaden ze współwłaścicieli nie ma więc wyłącznego prawa do

fizycznie wydzielonej części rzeczy, a każdemu z nich przysługuje jednakowe prawo do całej rzeczy, ograniczone jedynie takim samym prawem pozostałych współwłaścicieli.

Przy dokonywaniu czynności zarządu obowiązuje przede wszystkim zasada woli stron, która oznacza, że o dokonaniu poszczególnych czynności dotyczących rzeczy wspólnej decydują sami współwłaściciele. Każdy bowiem ze współwłaścicieli jest obowiązany do współdziałania w zarządzie rzeczą wspólną (art. 200 k.c.). Dopiero w przypadku, gdy współwłaściciele nie mogą dojść do porozumienia, zastosowanie znajduje zasada ingerencji sądu.

Zgodnie z treścią przepisu art. 201 k.c. do czynności zwykłego zarządu rzeczą wspólną potrzebna jest zgoda większości współwłaścicieli. W braku takiej zgody każdy ze współwłaścicieli może żądać upoważnienia sądowego do dokonania czynności.

Stosownie zaś do treści przepisu art. 199 k.c., do rozporządzenia rzeczą wspólną oraz do innych czynności, które przekraczają zakres zwykłego zarządu, potrzebna jest zgoda wszystkich współwłaścicieli. W braku takiej zgody współwłaściciele, których udziały wynoszą co najmniej połowę, mogą żądać rozstrzygnięcia przez sąd, który orzeknie mając na względzie cel zamierzonej czynności oraz interesy wszystkich współwłaścicieli.

W myśl powołanej normy prawnej, Sąd orzeka o udzieleniu wskazanego w tym przepisie zezwolenia na rozporządzenie rzeczą wspólną lub na dokonanie innej czynności przekraczającej zakres zwykłego zarządu, mając na względzie cel zamierzonej czynności i interesy wszystkich współwłaścicieli.

Zgodnie z przepisem art. 1035 k.c., jeżeli spadek przypada kilku spadkobiercom, do wspólności majątku spadkowego oraz do działu spadku stosuje się odpowiednio przepisy o współwłasności w częściach ułamkowych.

Według poglądu utrwalonego w orzecznictwie i doktrynie przez czynności zwykłego zarządu rozumie się załatwianie bieżących spraw związanych ze zwykłą eksploatacją rzeczy i zachowaniem jej w stanie nie pogorszonym. Pozostałe czynności, które się w tych granicach nie mieszczą, należą do czynności przekraczających zwykły zarząd. Należy uznać, że do czynności przekraczających zakres zwykłego zarządu należy m.in. zezłomowanie i wyrejestrowanie pojazdu.

Co jednak niezmiernie istotne, zgodnie z przepisem art. 199 k.c., współwłaściciele, których udziały wynoszą co najmniej połowę, mogą żądać udzielenia przez Sąd zastępczej zgody na dokonanie czynności, która przekracza zakres zwykłego zarządu rzeczą wspólną, jak wprost wynika z tego przepisu, - jedynie w razie braku takiej zgody wyrażonej przez wszystkich współwłaścicieli. W braku zgody wszystkich współwłaścicieli na dokonanie czynności przekraczającej zakres zwykłego zarządu współwłaściciele, których udziały wynoszą co najmniej połowę, mogą żądać rozstrzygnięcia przez Sąd. Sąd rozstrzyga sprawę w postępowaniu nieprocesowym, biorąc pod uwagę cel zamierzonej czynności oraz interesy wszystkich współwłaścicieli. Jak wyjaśnił Sąd Najwyższy w uchwale z dnia 23 kwietnia 1993 roku (III CZP 36/93, OSNCP 1993, Nr 12, poz. 213), sprawy te mają na celu nie doraźną ochronę współwłaściciela przed naruszeniami drugiego współwłaściciela, lecz definitywne, i przez to względnie trwałe, unormowanie stosunków między współwłaścicielami, jeżeli chodzi o rozporządzenie rzeczą wspólną albo o podjęcie czynności przekraczających zakres zwykłego zarządu. Orzeczenie na podstawie art. 199 k.c. – wydane w postępowaniu nieprocesowym po rozpoznaniu sprawy w kręgu wszystkich zainteresowanych w rozumieniu art. 510 k.p.c. oraz w obrębie faktów ilustrujących cel zamierzonej czynności, jak też interesy współwłaścicieli – wskazuje konkretne działanie, do którego daje tytuł, a ponadto określa faktyczne i prawne ramy tego działania (tak też: uzasadnienie uchwały Sądu Najwyższego z dnia 3 kwietnia 1986 roku, III CZP 5/86, OSNCP 1987, Nr 2-3, poz. 29 oraz uzasadnienie uchwały 7 Sądu Najwyższego z dnia 8 listopada 1989 roku, III CZP 68/89, OSNCP 1990, Nr 6, poz. 70).

Po pierwsze zatem by wystąpić w wnioskiem w trybie art. 199 k.c., krąg osób zainteresowanych w sprawie, a więc krąg współwłaścicieli, musi być znany, postępowanie winno bowiem toczyć się z ich udziałem, a po drugie należy wykazać, że współwłaściciele nie wyrazili zgody na dokonanie czynności (muszą być oni zatem znani, żeby mogli nie wyrazić zgody na dokonanie czynności). Tryb ten nie może służyć, jak wniosku o to wnioskodawcy, zastąpieniu zgody za

osoby, które nie są znane; zresztą nawet nie wiadomo czy osoby te sprzeciwiłyby się czynności – nie wyraziły na nią zgody.

Mimo, że zapewne samo dokonanie czynności objętej niniejszym wnioskiem jest racjonalne i celowe, skoro koszty utrzymania pojazdu najprawdopodobniej przekraczają jego wartość, a na pewno są niewspółmiernie wysokie, to wobec niespełnienia przesłanki „braku zgody pozostałych współwłaścicieli”, a także z uwagi na to, że nawet nie są oni znani, brak było możliwości uwzględnienia wniosku, co przesądzało o jego oddaleniu na posiedzeniu niejawnym (art. 514 § 2 k.p.c.).

Na marginesie wskazać należy, że celem przeprowadzenia wnioskowanej czynności wnioskodawcy winni być może rozważyć przeprowadzenie postępowania spadkowego po zmarłym współwłaścicielu bądź wystąpić z wnioskiem w trybie art. 668 k.p.c.